

[Frits Clausen.]

man vil, men man kan ikke komme uden om, at det er et parlamentarisk Nederlag, Regeringen denne Gang har lidt. Den højtærede Statsminister søgte at bortforklare det ved at henvise til Forholdene i Udlandet — hvad der slet ikke klæder et saa overnationalt Parti, som Socialdemokratiet er blevet i den senere Tid — ved at hente Eksempler fra Udlandet, endda saa langt borte som fra Schweiz. Det klædte heller ikke den højtærede Hr. Statsminister at drage en Sammenligning mellem den Folkeafstemning, der er forudset i Danmarks Riges Grundlov, og de Former for Folkeafstemning, der er forudset i den schweiziske Forfatning.

I øvrigt maa man være glad for, at Grundlovsforslaget faldt, idet det ikke alene var daarligt opbygget, men det vilde have ført til yderligere Splittelse i denne Forsamling, som Landet ser hen til i Forventning om, at vi herinde løser de Spørgsmaal, som Tiden kræver løst. Vi ved jo, hvad der er blevet sagt forud for Afstemningen. Jeg skal minde om, at det ærede Medlem Hr. Christmas Møller mange Gange har udtalt, at den nye Grundlov skulde sætte Det konservative Folkeparti i Stand til bedre at bekæmpe Socialdemokratiet, og paa den anden Side har den højtærede Statsminister f. Eks. paa Kristi Himmelfartsdag her i København hævdet, at den nye Grundlov vilde styrke Socialdemokratiet. Derfor maa man være glad for, at denne Kamp, disse blodige Begivenheder, for at citere den højtærede Formands Udtalelse fra det sidste Aftenmøde, blev undgaaet, og at dette høje Ting maaske kan koncentrere sig om de Spørgsmaal, som Befolkningen venter bliver løst herindefra.

I øvrigt synes jeg, at en parlamentarisk-demokratisk Regering som den vi har, der i Tide og Utide slaar paa, at den er baade demokratisk og parlamentarisk, for Øjeblikket kun har en eneste Ting at gøre: at hente sig et Tillidsvotum ude i Befolkningen, efter at Befolkningen har givet den dette Mistillidsvotum.

Christmas Møller: Naar noget ikke lykkes, er Spørgsmaalet, om det skyldes dybere Aarsager, eller om det blot er et Uheld. Om Folkeafstemningen kan begge Dele siges. At Udfaldet var et Uheld, vil ingen bestride. De faa Tusinde Stemmer, der manglede, havde de 3 Partier, der stod bag Grundlovsforslaget, ikke behovet at gøre nogen stor fælles Anstrengelse for at opdrive. Dem havde hvert af de 3 Partier

nemt kunnet stille, hvis det havde kunnet forudses, at Afgørelsen ellers vilde blive et Uheld. I mit eget Parti er der i alt Fald ingen Mangel paa Vælgere, der nu ønsker, at Folkeafstemningen kunde gaa om, saaledes at de kunde indhente, hvad de havde forsoemt.

Folkeafstemningen var altsaa et Uheld, men der ligger Aarsager under dette Uheld, Aarsager, som lader sig paapege. At vi ikke vilde naa Grundlovspartiernes Stemmetal fra Folketingsvalget den 3. April, var givet, om end af forskellige Grunde. For Socialdemokratiet og Det radikale Venstre var det nyvalgte Landsting med dets i adskillige Aar urokkelige Flertal for de to Partier et Aktiv, som det kunde være adskillige Vælgere af den saakaldte besindige Type vanskeligt nok at give Afkald paa. Der var ogsaa i Grundlovsforslaget et og andet, der smagte lovlig konservativt — lad mig blot nævne de kirkelige Bestemmelser. Jeg indrømmer, at jeg desuagtet stode paa Vælgerdisciplinen i Regeringspartierne, stode paa, at den skulde være stærk nok til at afværge Uheld som det, der nu indtraf. Men Stemmetallene modsiger mig paa dette Punkt.

Alligevel, for Regeringspartiernes Vælgere forelaa der reelle Grunde, der kunde forklare, at saa og saa mange holdt sig hjemme; men netop disse Grunde var af en saadan Natur, at de maatte tilskynde konservative Vælgere til at møde frem, tilskynde ikke de konservative Vælgere, der var overbeviste Tilhængere af Grundlovsforslaget som saadant, og hvis Fremmøde ved Folkeafstemningen var godt nok, men ogsaa konservative Vælgere, der kun havde Indvendinger mod det ene eller det andet i Forslaget, men dog forstod, at det var et Forsøg paa at forny Rigsdagen, at intensivere dens Arbejde og derved styrke det parlamentariske Folkestyre over for Tvivlerne og de direkte nedbrydende Kræfter. Endelig skulde man mene, at ingen tænkende konservativ Vælger kunde være blind for, hvor store Fremtidsmuligheder Forslagets Gennemførelse vilde give Konservatismen, hvor godt det Valg tegnede, vi saa skulde have til Efteraaret, og hvor bundløst urimeligt det vilde være at lade Grundlovssagen ebbe ud i Bevarelsen af den gamle Forfatning med et overordentlig forstærket Regeringsflertal netop i Landstinget.

Naar saa mange konservative Vælgere desuagtet blev hjemme, strækker en almindelig politisk fornuftmæssig Forklaring ikke til. Her har der været andre Ting i Vejen, og det er Ting, som hele Tiden har